

Men det ærede kongevalgte Medlem fremhævede, at det efter hans Mening, selv om Jernbanebygning, overensstemmende med Forslaget, overhovedet kunde være fornuftig eller forsvarelig, vilde være en slet valgt Tid til at paabegynde den, saa maa jeg tilstaa, at jeg i saa Henseende er af en ganske anden Mening. Jeg har ikke fundet nogen særlig Anledning til under Sagens tidligere Behandling at udtale mig som Finantsminister om Statskassens Gøse til at bære den Udgift, som det oprindelige Regjeringsforslag eller Lovforslaget, saaledes som det nu foreligger modificeret efter Udvalgets Forslag, vilde medføre, idet det forekommer mig, at, ligesom Udvalgets Forslag ikke forudsætter en større aarlig Byrde for Statskassen end den, som Lovforslaget havde forudsat, saaledes er ogsaa Byrden i og for sig, absolut betragtet, ikke af et saadant Omfang, at der kunde reises nogen Betænkelse mod Vedtagelsen af Lovforslaget fra denne Side. Da imidlertid en saadan Betænkelse, for ikke at sige Indsigelse, er fremkommen fra det ærede kongevalgte Medlem, saa forekommer det mig, at det nu er paa rette Tid, at Finantsministeren, og det med Bestemthed for sit Bedkommende som Finantsminister, udtaler, at han ikke kan se, hvilke Betænkelse der skulde være ved at forpligte Statskassen til en nyttig Anvendelse af 2 Millioner Kroner aarlig i Løbet af, jeg erindrer ikke hvor mange Aar dette Lovforslag forudsætter, at der vil medgaa, førend de deri omhandlede Foranstaltninger vare gennemførte. Det forekommer mig, at, selv om man ikke havde noget nøie Kendskab til de Kræfter, Statskassen i dette Øieblik raader over, et Kendskab, som det ærede kongevalgte Medlem vistnok er fuldt i Besiddelse af, maatte dog et Blik paa et Par ganske enkelte Momenter i vor finansielle Historie være tilstrækkeligt til at berolige enhver Tvivl om, hvorvidt det var tilfødeligt at binde Statskassen til en Udgift af to Millioner Kroner aarlig til nyttige Jernbaneanlæg. Det ene Tilbageblik, jeg vilde opfordre til at gjøre, gjælder, hvad Landet har set sig i Stand til at udrede i ganske lignende Retning, nemlig til Jernbanebygninger, under finansielle Forhold, som i ingen Henseende kunne stilles ved Siden af dem, hvor under vi nu lykkeligtvis befinde os. Jeg skulde tage meget feil, om man ikke saae sig i Stand til i de Aar, der fulgte nærmest efter den ulykkelige Krig, og hvor Krigens Følger jo i flere Henseender tyngede haardt paa Landet og ogsaa paa Statskassen, uden væsentlige Ulemper at udrede Beløb af, om jeg ikke huster feil, indtil $2\frac{1}{2}$ Million Rigsdaler om Aaret, altsaa 5 Millioner Kr. til Jernbanebygninger, og jeg tror, at det ærede Medlem staar temmelig ene med den Ansættelse, at det havde været bedre ikke at have udgivet disse Millioner. Det andet finansielle Moment, som det forekommer mig, at det kunde være nyttigt at

kastet Blikket paa, er det, at vi jo nu allersjæftest ere naaede ubover de store tvungne Afbetalinger paa Statsgjalden, hvorved Statskassen selvfølgelig er bleven raadig over større Midler, end medens disse Afdrag endnu paahvilede Statskassen. For at ikke Andre skulle fremkomme med det som en Indvending, vil jeg hellere selv gjøre den Bemærkning, at en Del af disse store Afdrag jo bleve dækkede ved tilsvarende Afdrag paa Tilgodehavender i Udlandet, men langtfra det Hele. Det forekommer mig, at man endogsaa uden en nøiere Kundskab til Statskassens nuværende finansielle Forhold blot med Henblik paa disse to, som det synes mig, meget betydende Momenter, det ene, at man er bleven særdig med de meget betydelige tvungne Afdrag paa Statsgjalden og det andet et Tilbageblik paa, hvad man i en langt ugunstigere Periode saae sig i Stand til uden væsentlige Ulemper at udrede af Statskassen — det forekommer mig, at alene dette maatte være beroligende. Da det jo forhaabentlig ikke vil vare længe, inden Finantslovsforslaget for det kommende Finantsaar kommer til at foreligge for dette Thing, vil der jo under Behandlingen af dette Forslag gives fuld Leilighed til at komme ind paa en nøiere Undersøgelse af vor økonomiske Stilling. Det forekommer mig, at det ikke alene vilde kræve for megen Tid nu, men at heller ikke Stedet vilde være det rette til at fremkomme med vidtgaaende finansielle Undersøgelser, under Behandlingen af denne forholdsvis finansielle Henseende mindre betydende Lov, og det synes mig, at en videregaaende Undersøgelse af de finansielle Forhold overhovedet bedre hørte hjemme under Finantsloven, og at derfor ogsaa kun et Blik paa disse enkelte Momenter maatte være tilstrækkeligt til at berolige Tvivlere om, at vi uden Ulempe vilde kunne afholde to Millioner Kr. om Aaret til Jernbanebygninger.

Jeg veed ikke, om jeg skulde forstaa en Bemærkning af det ærede Medlem som en Bellsættelse over, at et for ham nødvendigt statistisk Materiale ikke var skaffet tilveie fra Finantsministeriet; men selv om den ikke skulde forstaaes som en Bellsættelse, vil den dog foranledige mig til at sige, at naar man, som det ærede Medlem, kun betragter Anlæg og Drift af Jernbaner som et rent industrielt Foretagende og som intet Andet, saa er der Meget, der taler for, at Staten som den Industriende fører et nøiagtigt Regnskab, ikke alene over den aarlige Indtægt og Udgift, men ogsaa over, hvad hele denne Forretning staar Staten i, selvfølgelig med Renter og Renters Renter osv., men det er ogsaa kun under denne Forudsætning, at en saadan Afgjørelse har nogen- somhelst Interesse. Jeg deler ikke — det veed det ærede kongevalgte Medlem meget vel — den Opfattelse, at Statsjernbaneanlæg og Driften deraf maa betragtes blot som et kommercielt og industrielt Foretagende. Jeg har altsaa ikke selv